

Nome
kommune

Nome kommune

Reglement for finans- og gjeldsforvaltning

Innhold

1	Reglementets virkeområde	3
1.1	Hensikten med reglementet	3
1.2	Hvem reglementet gjelder for	3
2	Hjemmel og gyldighet.....	3
2.1	Hjemmel	3
2.2	Gyldighet	4
3	Forvaltning og forvaltningstyper	4
4	Formålet med kommunens finans- og gjeldsforvaltning	4
5	Generelle rammer og begrensninger	5
6	Forvaltning av likvide midler	5
7	Forvaltning av kommunes gjeldsportefølje.....	6
7.1.	Vedtak om opptak av lån.....	6
7.2.	Valg av låneinstrumenter	7
7.3.	Tidspunkt for låneopptak	7
7.4.	Konkurrerende tilbud	7
7.5	Lån til videre utlån.....	7
7.6	Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter	7
7.7	Størrelse på enkeltlån – spredning av låneopptak.....	8
8.	Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.....	8
8.1	Formål.....	8
8.2	Investeringsrammer	8
9.	Rapportering og kontroll	8
10.	Hvordan avvik fra finanreglementet skal håndteres.....	9
10.1	Konstantering av avvik	9
10.2	Kvalitetssikring	9

1 Reglementets virkeområde

1.1 Hensikten med reglementet

Alle kommuner skal utarbeide regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement). Finansreglementet skal ivareta grunnprinsippet i kommunelovens formålsbestemmelse om å legge forholdene til rette for en tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.

Kommunestyret skal selv fastsette regler for finansforvaltningen (finansreglement), jamfør [kommuneloven §14-2](#).

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for kommunens finans- og gjeldsforvaltning. Reglementet utgjør en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder, og underliggende fullmakter/instrukser/rutiner skal hjemles i reglementet. Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable for:

- Plassering og forvaltning av likvide midler og midler beregnet for driftsformål
- Opptak av lån/gjeldsforvaltning
- Plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva

1.2 Hvem reglementet gjelder for

Reglementet gjelder for Nome kommune. Reglementet gjelder også for virksomhet i kommunale foretak etter [kommuneloven kapittel 9](#) og interkommunalt samarbeid etter [kommuneloven kapittel 17-20](#).

I den grad disse virksomhetene har en egen finans- og gjeldsforvaltning skal denne utøves i tråd med dette reglementet, eller i tilfellet med interkommunalt samarbeid, etter et omforent reglement som er godkjent av kommunestyret.

2 Hjemmel og gyldighet

2.1 Hjemmel

Bestemmelsen om at kommunene skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall, er tatt inn i [kommunelovens § 14-1, 3. ledd](#).

Ifølge [kommunelovens § 14-2, e](#)) skal kommunen ha et finansreglement (regler for finans- og gjeldsforvaltningen).

[Kommuneloven § 14-13](#) angir bestemmelser om finansforvaltningen, rapportering og dokumentasjonskrav overfor avtaleparten. Finansreglementet skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen eller fylkeskommunen i å ta vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen, og som sikrer at løpende betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Utover dette er det viktig at et reglement tilpasses den kompetanse og den ressursbruk som det anses forholdsmessig for en kommune å bruke på finans- og gjeldsforvaltningen.

[Forskrift 18.11.19 nr. 1520 om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner kapittel 2](#) setter krav:

- til innholdet i finansreglementet
- om kvalitetssikring av finansreglementet og rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen
- til innholdet i kommunedirektørens rapporter til kommunestyret og fylkestinget

2.2 Gyldighet

Revidert reglementet trer i kraft fra vedtakstidspunkt i kommunestyret.

Dette reglementet erstatter alle tidligere regler og instruksjoner som kommunestyret eller annet politisk organ har vedtatt for Nome kommunes finans- og gjeldsforvaltning.

3 Forvaltning og forvaltningstyper

I samsvar med bestemmelsene i forskriften om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning, skal reglementet omfatte forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Gjennom dette reglementet er det vedtatt målsettinger, strategier og rammer for:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål
- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler
- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva

4 Formålet med kommunens finans- og gjeldsforvaltning

Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Kommunen skal til enhver tid ha likviditet (inkludert trekkrettigheter) til å dekke løpende forpliktelser.
- Plassert overskuddslikviditet skal over tid gi en god og konkurransedyktig avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringene.
- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.

5 Generelle rammer og begrensninger

- Kommunestyret skal selv gjennom fastsettelse av dette reglementet, ta stilling til hva som er tilfredsstillende avkastning og vesentlig finansielle risiko, jamfør [Kommunelovens §14-13](#).
- Reglementet skal baseres på kommunens egen kunnskap om finansielle markeder og instrumenter.
- Kommunen har ikke langsiktige finansielle aktiva, jamfør punkt 3 og punkt 8
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finans- og gjeldsforvaltningen. Det påligger kommunedirektøren en selvstendig plikt til å utrede og legge frem saker for kommunestyret som anses som prinsipielle.
- Kommunedirektøren skal fortløpende vurdere egnetheten av reglementets forskjellige rammer og begrensninger, og om disse på en klar og tydelig måte sikrer at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i forhold til de risikoer kommunen er eksponert for.
- Det er delegert til kommunedirektøren å inngå avtaler i tråd med dette reglementet.
- Det er delegert til kommunedirektøren med hjemmel i dette finans- og gjeldsforvaltningsreglementet å utarbeide nødvendige fullmakter, instruksjoner og rutiner for de enkelte forvaltningsformer som er i samsvar med kommunens øvrige økonomibestemmelser.
- Finansielle instrumenter og/eller produkter som ikke er eksplisitt tillatt brukt gjennom dette reglementet, kan ikke benyttes i kommunens finans- og gjeldsforvaltning.
- Det er delegert til kommunedirektøren å inngå kontrakt med ekstern forvalter/rådgiver for forvaltning i samsvar med dette reglementet.

Konkrete rammer for forvaltning av henholdsvis kommunens midler til driftsformål (inkludert ledig likviditet), gjeldsporteføljen og langsiktige finansielle aktiva omtales i fortsettelsen hver for seg.

6 Forvaltning av likvide midler

Ledig likviditet og midler beregnet på driftsformål, utover hva som trengs til dekning av kommunens løpende forpliktelser de nærmeste 3 månedene, kan plasseres etter følgende retningslinjer:

1. Innskudd i bank
2. Pengemarkedsfond og rentebærende verdipapir med kort levetid
3. Generelle begrensninger
  - a. Det kan ikke plasseres i aksjer eller egenkapitalbevis (grunnfondsbevis)
  - b. Det kan ikke plasseres midler i ansvarlige lån
  - c. Det kan ikke plasseres i obligasjoner med rentebinding lengre enn 1 år

- d. Det kan ikke plasseres i obligasjoner med løpetid (tid til innfrielse) lengre enn 3 år
- e. Plasseringer i rentefond kan kun foretas dersom gjennomsnittlig tidsbinding i fondet er begrenset til maksimalt 0,5 år og ingen enkeltpapirer i fondet har tidsbinding over 1 år
- f. Gjennomsnittlig tidsbinding på kommunens samlede plasseringer i rentebærende verdipapirer kan ikke overstige 0,5 år
- g. Kommunens samlede innskudd i bank skal ikke overstige 2 % av bankens/finansinstitusjonens forvaltningskapital
- h. Ingen enkeltplassering med tidsbinding kan utgjøre mer enn 10 mill. kr

Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner. Før eventuell plassering gjennomføres, skal finansiell risiko være vurdert. For Nome kommune er kravet til lav risiko viktigere enn ønsket om høy avkastning. For plasseringer er målsetningen å oppnå en avkastning som over tid er høyere enn plassering i bankinnskudd.

Kommunen kan inngå rammeavtale for å ivareta det løpende behov for banktjenester. Det kan gjøres avtale om trekkrettighet avgrenset til 30 millioner kroner. Kommunens driftslikviditet skal plasseres i kommunens hovedbank, eventuelt supplert med innskudd i andre større spare- og forretningsbanker.

7 Forvaltning av kommunes gjeldsportefølje

Kommunen skal gjennom forvaltning av gjeldsporteføljen skaffe kommunen finansiering til gunstigst mulige betingelser, og skal:

1. Har et bevisst forhold til samsvar mellom løpetid på finansiering og investering
2. Søke å oppnå lavest mulig finansieringskostnad til akseptabel risiko

Kommunen skal opprettholde en finansiell struktur hvor den økonomiske levetiden på investeringer i størst mulig grad samsvarer med løpetiden på finansieringen. Lånenes avdragsprofil vil erfaringsmessig være lang siden eiendelene i all hovedsak har lang levetid. Avvik vil resultere i over/ underdekninger av lån i forhold til eiendeler, noe som blant annet vil ha likviditetsmessige og regnskapsmessige konsekvenser. Det skal søkes å unngå at langsiktige (kortsiktige) eiendeler er finansiert kortsiktig (langsiktig).

Kommunen skal gjennom økonomiplanen definere forventet finansieringskostnad for perioden gitt eksisterende låneportefølje og vedtatte nye låneopptak.

Kommunen skal betale minimumsavdrag i henhold til [Kommuneloven kap. 14](#).
Kommunestyret vedtar årets avdrag.

7.1. Vedtak om opptak av lån

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Vedtaket skal som minimum angi:

- Lånebeløp/låneramme
- Hvilket formål lånet skal benyttes til

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak har kommunedirektøren fullmakt til å gjennomføre låneopptak, inkludert godkjenning av lånevilkår, og for øvrig forvaltning av kommunens innlån etter de retningslinjer som framgår av dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i [Kommunelovens § 14-14, §14-15, §14-16 og § 14-17](#) om låneopptak.

Kommunedirektørens fullmakt betyr også fullmakt til å ta opp lån til refinansiering av eksisterende gjeld, og innenfor dette reglementet sine avgrensninger avgjøre lånets nedbetalingstid.

7.2. Valg av låneinstrumenter

Låneopptak skal skje i henhold til kommunestyrets vedtatte investeringsbudsjetter og likviditetsbehov.

- Det kan kun tas opp lån i norske kroner
- Lån kan hentes inn i kapitalmarkedet ved sertifikat- og obligasjonslån samt ordinære innlån fra bank og livsforsikringselskaper. Gjeld kan løpe med fast eller flytende rente. Gjeld kan tas opp som åpne serier og uten avdrag.
- Finansiering kan skje gjennom finansiell leasing.

7.3. Tidspunkt for låneopptak

Låneopptakene skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, forventninger om fremtidig renteutvikling og generelle markedsforhold.

7.4. Konkurrerende tilbud

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets gunstigste vilkår. Det skal innhentes minst 2 konkurrerende tilbud fra aktuelle långivere. Prinsippet kan fravikes ved låneopptak i statsbank (for eksempel startlån i Husbanken).

7.5 Lån til videre utlån

Startlån for videre utlån tas opp i Husbanken i henhold til kommunestyrets budsjettvedtak med eventuelle endringer ved egne vedtak i budsjettåret. Lånets løpetid, rentebinding og andre vilkår knyttet til låneopptaket velges av kommunedirektøren. Andre videre utlån gjennomføres i tråd med [kommuneloven § 14-17](#).

7.6 Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader.

Forvaltningen skal legges opp i henhold til følgende:

- a) Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall.

- b) Renteutviklingen skal kontinuerlig overvåkes for å vurdere binding av lån.
- c) Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding på samlet rentebærende gjeld skal til enhver tid være mellom 0,5 og 5 år.
- d) Minimum 20 % av gjeldsporteføljen skal ha fast rente, mens 60 % skal vurderes ut fra markedssituasjonen.
- e) Andelen av gjeldsporteføljen som har fast rente, bør fordeles i 1 til 5 års segmentet på en slik måte at kommunen får lavest mulig refinansieringsrisiko.

7.7 Størrelse på enkeltlån – spredning av låneoptak

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende:

- a) Låneporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, dog slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall begrenses.
- b) Under ellers like forhold vil det være formålstjenlig at kommunen fordeler låneoptakene på flere lånegivere.
- c) Under normale forhold skal maksimum 30 % av låneporteføljen komme til forfall i løpet av de neste 12 månedene (for å begrense refinansieringsrisikoen)

8. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva

8.1 Formål

Alle finansielle aktiva utover kommunens midler til driftsformål blir regnet som langsiktige finansielle aktiva. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva har som formål å sikre en langsiktig avkastning som kan bidra til å gi innbyggerne i Nome kommune et godt tjenestetilbud.

8.2 Investeringsrammer

Nome kommune har **ikke** rammer for plassering av langsiktige finansielle aktiva.

Dersom kommunen på et fremtidig tidspunkt har til hensikt å etablere forvaltning av langsiktige finansielle aktiva, vil dette reglementet bli justert med nødvendige og tilstrekkelige rammer og retningslinjer (herunder etiske retningslinjer) for slik forvaltning. Det endrete reglementet vil bli kvalitetssikret og vedtatt av kommunestyret før oppstart av forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

9. Rapportering og kontroll

Kommunedirektøren skal i forbindelse med årsberetningen og tertialrapporten 2 ganger i kalenderåret legge fram en rapport om finans- og gjeldsforvaltningen som i tråd med forskriftens § 8 gir en beskrivelse og vurdering av kommunens finansielle risiko og avkastning, sammenholdt med målene og kravene i finansreglementet.

Rapporten skal vise:

- Status for forvaltningen av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål
- Status for gjeldsforvaltningen

- Finansiell risiko
- Avvik, og håndtering av avviket

Rapporten skal inneholde:

- Oversikt over gjeldens fordeling på lånenes type, renteutvikling og låneinstitusjon
- Oversikt over plassering av ledig likviditet
- En beskrivelse av forventet utvikling i markedet fram til neste rapporteringstidspunkt og hvilke konsekvenser kommunedirektøren trekker av dette
- Opplyse om de finansielle forpliktelsenes løpetid, og om verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder
- Avvik fra reglement for finans- og gjeldsforvaltning

Rapporteringene til kommunestyret skal skje etter en bestemt mal. Egne rentebetingelser skal sammenlignes med markedsrenter, definert til 3-måneders NIBOR-rente.

Rapporteringene skal inneholde en stresstest, som viser konsekvenser en eventuell renteoppgang på 1 %-poeng har for Nome kommunes aktiva/passiva.

Mal for rapporteringen utvikles av kommunedirektøren, og nedfelles i rutinebeskrivelsen, jmfør forskriftenes § 8.

10. Hvordan avvik fra finanreglementet skal håndteres

10.1 Konstantering av avvik

Ved konstantering av avvik mellom faktisk finansforvaltning og finans- og gjeldsreglementets rammer, skal slikt avvik umiddelbart lukkes. Avviket slik det har fremstått, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket skal rapporteres til kommunestyret sammen med forslag til rutineendringer som vil redusere sannsynligheten for slikt avvik i fremtiden.

10.2 Kvalitetssikring

Finansforskriften pålegger kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurdere om finans- og gjeldsreglementet legger rammer for en finansforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i finansforskriften. I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere rutineene for vurdering og håndtering av finansiell risiko, og rutiner for å avdekke avvik fra finans- og gjeldsreglementet.

Kommunedirektøren pålegges ansvar for at slike eksterne vurderinger innhentes.

Kvalitetssikring av finans- og gjeldsreglementet skal finne sted ved hver endring av reglementet, og før kommunestyret vedtar nytt, endret finans- og gjeldsreglement. I denne sammenheng skal det også rapporteres på utført kvalitetssikring av rutineene.